

Diplopi, Kemozis ve Pitozis ile Başvuran Hastada Bir Dışlama Tanısı; İdiyopatik Orbital İnflamasyon

Idiopathic Orbital Inflammation; An Exclusion Diagnosis of Ptoxis, Kemosis and Diplopia: Case Report

Eda KILIÇ ÇOBAN,^a
Nilüfer KALE İÇEN,^a
Erkan ACAR,^a
Aysun SOYSAL^a

^a3. Nöroloji Kliniği,
Bakırköy Prof.Dr. Mazhar Osman
Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve
Araştırma Hastanesi,
İstanbul

Geliş Tarihi/Received: 08.04.2014
Kabul Tarihi/Accepted: 20.11.2014

*Bu olgu sunumu 49. Ulusal Nöroloji kongresi
(15-21 Kasım 2013, Antalya)'nde poster olarak
sunulmuştur.*

Yazışma Adresi/Correspondence:
Eda KILIÇ ÇOBAN
Bakırköy Prof.Dr. Mazhar Osman
Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve
Araştırma Hastanesi,
3. Nöroloji Kliniği, İstanbul,
TÜRKİYE/TURKEY
eda_coban@yahoo.com

ÖZET İdiyopatik orbital inflamasyon, orbital psödötümör, orbitanın lokal ya da sistemik bir nedene bağlı olmayan granülatöz olmayan inflamasyondur. Tanı klinik, serolojik, histolojik ve radyolojik bulgulara dayanan bir dışlama tanısıdır. Elli dokuz yaşında erkek hasta, sağ gözde ağrı, şişlik, kızarma, sağ gözün öne doğru büyümesi ve çift görme yakınmaları ile kliniğimize başvurdu. Muayenesinde sağ gözü pitotik ve hiperemikti. Sağ gözün aşağı ve yukarı, içe ve dışa bakışları kısıtlıydı. Görme keskinliği tamdı. Kontrastlı orbital manyetik rezonans görüntülemesinde sağ lateral rektus kasında kalınlaşma tespit edildi. Kavernöz sinüs ve beyin parankimi normaldi. Kan tetkikleri ve ANA düzeyi normaldi. İdiyopatik orbital inflamasyon (İOI) düşünülerek başlanan steroid tedavisinin ardından hastanın kliniğinde düzelme gözlemlendi. Diplopi, orbital ağrı, kemozis ve proptosis ile gelen hastada ayırıcı tanıda İOI akla gelmelidir. Hastalığın tanısı radyoloji ile desteklenmiş basit bir klinik değerlendirme ve diğer orbitayı tutan hastalıkların ekarte edilmesine dayanır. Akut olgularda steroidler tedavinin temel taşı oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orbita psödötümörü; diplopi-çift görme

ABSTRACT Idiopathic orbital inflammation, or pseudotumor, is a non-granulomatous inflammatory process in the orbit which a local or systemic cause cannot be found. Diagnosis is based on exclusion supported by clinical, serological, histological, and radiological findings. A 59-year-old man presented with orbital pain, periorbital edema, red eye, proptosis and gaze palsy of the right eye. In his examination his right eye was proptotic, he had conjunctival congestion. There was limitation of supraduction and infraduction of the right eye. He showed a visual acuity of 20/20 in both eyes. Contrast enhanced magnetic resonance imaging of the orbit showed enlargement of the right lateral rectus muscle. The cavernous sinuses and the brain were normal. Hematological investigations and serum levels of antinuclear antibody were normal. Idiopathic orbital inflammation was suspected and after starting on steroid therapy, a gradual improvement was observed in his neuro-ophthalmological examination. Consider idiopathic orbital inflammation in cases of orbital pain, orbital edema, chemosis and proptosis. The diagnosis of the disease can be reached with simple clinical judgement combined with radiological evaluation and the exclusion of other orbital diseases. Corticosteroids are the cornerstone of therapy in acute cases.

Key Words: Orbital pseudotumor; diplopia

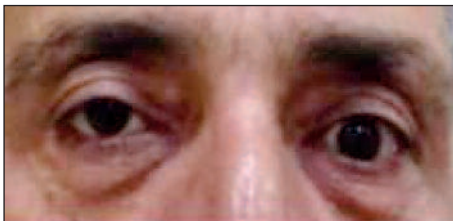
Türkiye Klinikleri J Neur 2015;10(1):27-30

İdiyopatik orbital inflamasyon (İOI) diğer adıyla psödötümör, lokal ya da sistemik bir nedene bağlı olmadan gelişen orbitanın granülatöz olmayan inflamasyondur.¹ İOI, Graves hastalığı ve lenfoproliferatif hastalıktan sonra orbitanın en sık gözlenen üçüncü hastalığıdır.² Klinik tipik olarak tek taraflı ani başlayan ağrı ve proptosis ile karakterize olmakla bir-

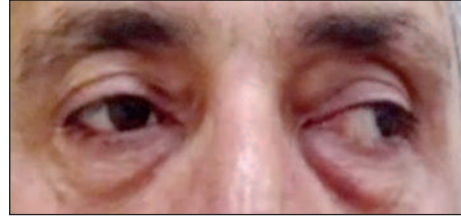
likte, ödem ve kızarıklık gibi inflamatuvar bulgular da eşlik edebilir. Orbital yapıların tutulumuna bağlı görme keskinliğinde azalma ve diplopi de gelişebilir.³ İOI bir dışlama tanısıdır. Amacımız, diplopi, orbital ağrı, pitozis, kemozis ile başvuran hastada ayırıcı tanı içinde yer alması gereken İOI'yi hatırlatmaktır.

OLGU SUNUMU

Elli dokuz yaşında erkek hasta, sağ gözde ağrı, göz kapağında şişlik, kızarıklık, göz kapağında düşme ve çift görme şikâyetleri ile kliniğimize yatırıldı. Hastanın sağ göz kapağı ödemli ve hiperemikti. Bakıda sağ gözde pitozis ve proptozis saptandı (Resim 1). Hastanın görme keskinliği (20/20 OU) ve renkli görmesi (11/11 OU) korunmuş, pupil sağda sola göre midriyatik ama IR+/+ ve göz hareketlerinde sağda aşağı ve yukarı, içe ve dışa bakış kısıtlı idi (Resim 2). Başka bir patolojik bulgu bakıda gözlenmedi. Hastanın nöroradyolojik incelemesinden kontrastlı kraniyal manyetik rezonans görüntüleme (MRG)'de özellik saptanmadı, kontrastlı orbita MRG'de T2 sekansında sağ lateral rektus kasında boyut artışı ve kontrast tutulumu mevcuttu (Resim 3, 4). Sağ optik sinirde intraorbital segment düzeyinde kontrast tutulumu izlendi. MRG venografi ve kraniyal MR anjiyografi tetkikleri normaldi. Hematolojik ve serolojik incelemelerinde lökosit sayısı 12600, eritrosit sedimentasyon hızı (ESR) 39 mm/s, C-reaktif protein (CRP) düzeyi 136 mg/L saptandı. Ayırıcı tanı amacıyla istenen tiroid fonksiyon testleri, vaskülit belirteçleri, akciğer tomografisi normaldi. Hastaya oral steroid tedavisi (1 mg/kg/gün) başlandı. Tedavi sonrası takiplerde, üçüncü günden itibaren hastanın sırasıyla ptozis, egzoftalmi ve diplopiinde düzelme başladı (Resim 5, 6).

RESİM 1: Sağ gözde ptozis.

RESİM 2: Sağ göz içe bakışta kısıtlılık.

RESİM 3: Orbita MRG'de sağ lateral rektus kasında kalınlık artışı.

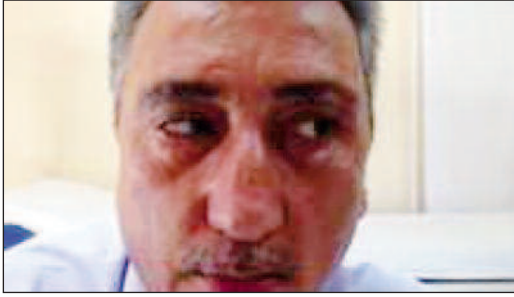

RESİM 4: Orbita MRG'de sağ lateral rektus kasında kontrast tutulumu.

Makalede sunulan olgu fotoğrafları için hastadan izin alınmıştır.

TARTIŞMA

Tek taraflı pitozis, ağrı, ödem, kızarıklık ve diplopi İOI'ye özgü bulgular değildir. Tanı orbital tümörleri, tiroid hastalıklarını ve sistemik hastalıklara bağlı gelişen inflamatuvar kitlesel lezyonları dışlamaya yöneliktir.⁴ Dolayısı ile bu klinikle başvuran hastalarda öncelikle iyi bir anamnez ve muayeneyi takiben tam kan sayımı, ESR, CRP düzeyi, tiroid fonksiyon testleri bakılmalıdır. Hastamızda saptanan lökositoz, ESR ve CRP yüksekliği inflamasyonu telkin etmekteydi. Kraniyal ve orbital

RESİM 5,6: Tedavi sonrası ptozis ve ie bakışta düzelme.

MRG'si orbital tümörü ekarte ettirdi. Ayrıca kavernöz sinüs tutulumunun olmaması Tolosa Hunt sendromundan tanıyı uzaklaştırdı. Kontrastlı orbital MRG'de sağ lateral rektus kasında saptanan boyut artışı ve kontrast tutulumu inflamatuvar orbital bir hastalığı düşündürdü. Ancak gerek hastada ateş, sinüzit, diş hastalığı ya da travma öyküsü olmaması gerekse görüntüleme yöntemlerinde herhangi bir patoloji saptanmaması nedeni ile orbitaya yayılım göstermiş bir sistemik enfeksiyon varlığı düşünülmedi.

Pek çok alışma, İOİ ile bazı sistemik immünolojik hastalıkların ilişkisini vurgulamaktadır. Hastalığın steroide ve immünsupresif ajanlara yanıt vermesi de bunu desteklemektedir. Mombaerts ve ark., serilerinde 58 hastanın %10'unda otoimmün hastalık birlikteliği saptamışlardır.⁵ Bu nedenle bu hastalarda tipik laboratuvar tetkiklerine ek olarak antinkleer antikor (ANA), antinötrofilik sitoplazmik antikor (ANCA), anjiyotensin-dönüştürücü enzim (ACE) düzeyi ve romatoid faktör (RF) de bakılmalıdır.⁶ Hastamızda ANA, ANCA, RF düzeyleri normaldi. ACE bakılmadı. Ancak sarkoidoz ayırıcı tanısı amacıyla yapılan toraks tomografisinde patolojik özellik saptanmadı. Dolayısı ile hastamızda eşlik eden sistemik otoimmün bir hastalık düşünülmedi.

İOİ'nin tedavisinin temel taşını steroidler oluşturmaktadır. Aynı zamanda hastalığın steroid

tedavisine verdiği dramatik yanıt tanıyı da doğru lamaktadır.⁷ Genelde bir-iki hafta süreyle 1-1,5 mg/kg ya da 50-100 mg/g olarak başlanıp beş-sekiz hafta boyunca yavaş azaltma şeklinde tedavi uygulanmaktadır.⁸ Steroide yanıt alınamayan olgularda radyoterapi ve immünsupresif tedavi gerekebilmektedir.⁹ Bizim olgumuzun 60 mg/g steroid tedavisine kısa sürede yanıt vermesi nedeni ile ek tedavi gereksinimi olmadı. Hastanın hem kliniğinde hem de inflamasyon belirteçlerinde düzelme gözlendi. Ayrıca olgumuza tanıyı kesinleştirmek amacı ile biyopsi de yapılmadı. şöyle ki; İOİ tanısında biyopsi sıklıkla gerekli değildir. Hastalıkta progresif nörolojik kötüleşme söz konusuysa, steroide yanıt yetersizse ve görüntüleme yöntemlerinde progresyon mevcutsa biyopsi dşnlmedir.⁹

Tek taraflı orbital ağrı, dem, kızarıklık ve propitozis varlığında ayırıcı tanıda İOİ akla gelmelidir. Ayırıcı tanıda tiroid oftalmopatileri, orbital tümörler, orbital selülit mutlaka dşnlmeli, sık birliktelikleri nedeni ile otoimmün hastalıklar araştırılmalıdır. Biyopsi ancak steroide yanıt vermeyen şüpheli olgularda yapılmalıdır. Orbital MRG tek önemli tanısal test olmakla birlikte, esas tanı koydurucu faktör; klinik, seroloji ve radyolojik bulguların varlığı ile diğer tanıları dışlamaktır.

KAYNAKLAR

1. Weber AL, Jakobiec FA, Sabates NR. Pseudotumor of the orbit. *Neuroimaging Clin N Am* 1996;6(1):73-92.
2. Weber AL, Romo LV, Sabates NR. Pseudotumor of the orbit. Clinical, pathologic, and radiologic evaluation. *Radiol Clin North Am* 1999; 37(1):151-68, xi.
3. Golnik KC. Neuro-ophthalmologic manifestations of systemic disease: rheumatologic/Inflammatory. *Ophthalmol Clin North Am* 2004; 17(3):389-96, vi.
4. Zborowska B, Ghabrial R, Selva D, McCluskey P. Idiopathic orbital inflammation with extraorbital extension: case series and review. *Eye (Lond)* 2006;20(1):107-13.
5. Mombaerts I, Goldschmeding R, Schlingemann RO, Koornneef L. What is orbital pseudotumor? *Surv Ophthalmol* 1996;41(1): 66-78.
6. Yuen SJ, Rubin PA. Idiopathic orbital inflammation: distribution, clinical features, and treatment outcome. *Arch Ophthalmol* 2003;121(4): 491-9.
7. Espinoza GM. Orbital inflammatory pseudotumors: etiology, differential diagnosis, and management. *Curr Rheumatol Rep* 2010; 12(6):443-7.
8. Jacobs D, Galetta S. Diagnosis and management of orbital pseudotumor. *Curr Opin Ophthalmol* 2002;13(6):347-51.
9. Bijlsma WR, Paridaens D, Kalmann R. Treatment of severe idiopathic orbital inflammation with intravenous methylprednisolone. *Br J Ophthalmol* 2011;95(8):1068-71.